

RAPPORT BEVRAGING OUDERS OVER LEERLINGENBEGELEIDING

INHOUD

10 AANDACHTSPUNTEN

OPZET EN DUIDING VAN DE BEVRAGING EN HET RAPPORT

RESULTATEN

1. [Algemene gegevens](#)
2. [De bekendheid van het decreet leerlingenbegeleiding](#)
3. [Participatie in het concretiseren van de visie op leerlingenbegeleiding](#)
4. [Zorg op school voor jouw kind](#)
 - Zorgcoördinator en leerlingenbegeleider
 - Betrokkenheid
 - Manieren betrokkenheid
 - Oudercontact
5. [Zorg in samenwerking met het CLB](#)
 - Bekendheid CLB
 - Contacteren CLB
 - Vraaggestuurd werken CLB
 - Vermogen om zelf te oordelen vanaf 12 jaar
6. [Leerlingendossier](#)
7. [Tot slot](#)
 - Verschil in zorgbeleid
 - Reacties open vraag basisonderwijs
 - Reacties open vraag secundair onderwijs

10 AANDACHTSPUNTEN

1. Ongeveer de helft van de bevroagden weet dat er een nieuw decreet leerlingenbegeleiding is ingevoerd.
2. In het basisonderwijs werd 1 op de 5 bevroagden betrokken via de ouder- of schoolraad. In het secundair onderwijs is dit ongeveer 1 op 7.
3. In het basisonderwijs kennen 9 op de 10 bevroagden de zorgcoördinator. In het secundair onderwijs kent slechts 2 op 3 bevroagden (of 6,7 op 10) de leerlingenbegeleider.
4. Ongeveer de helft van de bevroagden zegt betrokken te worden bij het uitstippelen van het zorgbeleid voor het eigen kind.
5. De bevroagden vinden minstens 3 oudercontacten per schooljaar wenselijk.
6. Bijna 9 op de 10 bevroagden vindt voldoende tijd de belangrijkste voorwaarde voor een goed oudercontact.
7. Ongeveer de helft van de bevroagden kent het CLB dat verbonden is aan de school van zijn/haar kind.
8. De bevroagden ervaren weinig verschil in het zorgbeleid op school sinds de invoering van het nieuwe decreet leerlingenbegeleiding.
9. Communicatie is een pijnpunt: zowel intern binnen de school als extern met ouders en deskundigen.
10. Informele contacten met leerkrachten worden erg geapprecieerd. Ze maken deel uit van een warm en open klimaat waardoor ouders zich welkom voelen op school.

OPZET EN DUIDING VAN DE BEVRAGING EN HET RAPPORT

Op 25 juni 2019 lanceerde de VCOV een bevraging voor ouders over het nieuwe decreet leerlingenbegeleiding, meer specifiek over de interne leerlingenbegeleiding binnen de school. De bevraging werd afgesloten op 14 oktober 2019.

De verspreiding gebeurde via e-mail naar de VCOV-contacten en de sociale media van de VCOV.

Het doel van de bevraging was na te gaan in hoeverre ouders het (vernieuwde) zorgaanbod op school kennen. Er werd ook nagegaan hoe ouders dit aanbod ervaren en beoordelen.

De bevraging werd voorafgegaan door een denktank met een 10-tal ouders. Aan deze groep werden de vragen voorgelegd waardoor een aantal bijstellingen konden gebeuren.

De bevraging telde 32 vragen in totaal, maar door het inbouwen van vraaglogica werden niet alle vragen aan iedereen voorgelegd. (Zie bijlage 1) Bv. enkel wie aangaf op de hoogte te zijn van de invoering van het nieuwe decreet leerlingenbegeleiding, werd gevraagd naar de belangrijkste uitgangspunten. Dit maakt dat het aantal respondenten voor sommige vragen beperkt is.

Er was een versie voor ouders met kinderen in het basisonderwijs en een versie voor ouders met kinderen in het secundair onderwijs. De vragen waren echter gelijk, met uitzondering van één vraag in verband met zorg op school voor het eigen kind waar voor het basisonderwijs ‘zorgcoördinator’ gebruikt werd en voor het secundair ‘leerlingenbegeleider’.

De versie voor ouders met kinderen in het basisonderwijs werd door 253 ouders ingevuld. De bevraging voor ouders met kinderen in het secundair onderwijs werd door 130 ouders ingevuld. Dit maakt een totaal van 383 respondenten.

	<i>Aantal respondenten</i>	<i>Aantal respondenten die de bevraging voltooiden</i>
<i>Basisonderwijs</i>	253	219
<i>Secundair onderwijs</i>	130	114
	383	333

Tabel 1: aantal respondenten

Hoewel 383 respondenten niet weinig is, ligt het aantal toch beneden de verwachtingen. Vermoedelijk is dit te wijten aan het moment van verspreiding. De vraag rijst bovendien of ouders zich er bewust van zijn dat het thema leerlingenbegeleiding voor elke leerling relevant is en niet alleen voor leerlingen met specifieke zorgvragen.

Tot slot wenst de VCOV uitdrukkelijk te vermelden niet over de middelen te beschikken om een bevraging wetenschappelijk op te stellen en te analyseren. Voorliggend rapport geeft slechts een indicatie van de mening van ouders over de (vernieuwde) leerlingenbegeleiding op school.

RESULTATEN

1. Algemene gegevens

Zowel voor de bevraging van het basis- als het secundair onderwijs, loopt ongeveer 1/3 van de kinderen school in Vlaams-Brabant (resp. 32 en 29% of N=70 en 38). Deze cijfers zijn opvallend hoger dan voor de andere Vlaamse provincies. Wellicht is er een verband met het aantal contacten dat de VCOV in deze provincie heeft.

	<i>Basisonderwijs (N)</i>	<i>Secundair onderwijs (N)</i>
<i>Antwerpen</i>	23% (51)	22% (29)
<i>Limburg</i>	9% (20)	10% (13)
<i>Oost-Vlaanderen</i>	23% (50)	19% (25)
<i>Vlaams-Brabant</i>	32% (70)	29% (38)
<i>West-Vlaanderen</i>	12% (27)	19% (24)

Tabel 2: provincie waar de school van de kinderen zich bevindt

2. De bekendheid van het decreet leerlingenbegeleiding

Ongeveer de helft van de respondenten geeft aan te weten dat er sinds 1 september 2018 een nieuwe decreet leerlingenbegeleiding wordt toegepast op de school van zijn/haar kind(eren).

Rekening houdend met het gegeven dat de bevraging verspreid werd onder de contacten van de VCOV, is dit cijfer lager dan verwacht. De respondenten die weten dat er nieuw decreet is, kennen niet allemaal de belangrijkste uitgangspunten.

	Basisonderwijs (N)	Secundair onderwijs (N)
Weet van nieuw decreet	46% (101)	50% (63)
Op de hoogte van uitgangspunten	79% (80)	68% (42)

Tabel 3: aantal respondenten dat weet dat er een nieuw decreet leerlingenbegeleiding wordt toegepast en aandeel daarvan dat op de hoogte is van de uitgangspunten

3. Participatie in het concretiseren van de visie op leerlingenbegeleiding

De respondenten die aangaven weet te hebben van de invoering van het nieuwe decreet, werden gevraagd naar hun betrokkenheid bij het tot stand komen van het beleid op school hieromtrent. De grote meerderheid werd niet betrokken als ouder. Ook als lid van ouder- of schoolraad, is de betrokkenheid bij het nieuwe beleid niet erg groot. In het basisonderwijs werd 1 op de 5 bevroegden betrokken via de ouder- of schoolraad. In het secundair onderwijs is dit ongeveer 1 op 7.

	Basisonderwijs (N)	Secundair onderwijs (N)
Betrokken als ouder	10% (10)	15% (9)
Betrokken als lid ouder- of schoolraad	21% (15)	15% (9)

Tabel 4: aantal respondenten dat betrokken werd bij het meedenken over het nieuwe beleid op leerlingenbegeleiding

4. Zorg op school voor jouw kind

Zorgcoördinator en leerlingenbegeleider

90% van de bevroegden (N=196) met kinderen in het basisonderwijs kent de zorgcoördinator van de school. In het secundair onderwijs kent 67% (N=83) de leerlingenbegeleider. Dit betekent echter dat ongeveer 1 op 3 de leerlingenbegeleider niet kent. Het verschil met het basisonderwijs is groot.

Betrokkenheid

De betrokkenheid van de respondenten bij het uitstippelen van het zorgbeleid voor het eigen kind ligt in het secundair onderwijs iets hoger dan in het basisonderwijs: 57% (N=48) versus 48% (N=86). Grosso modo betekent dit dat ongeveer de helft van de ouders zegt niet betrokken te worden bij het uitstippelen van het zorgbeleid voor het eigen kind. Dit is erg veel. In de vraagstelling werd 'betrokken' echter niet gespecificeerd. Mogelijk ligt de reële betrokkenheid hoger, maar percipiëren ouders dat niet altijd zo.

Manieren betrokkenheid

Het betrekken van ouders bij het zorgbeleid voor het eigen kind gebeurt in de meeste gevallen via een gesprek. Opvallend is dat in het secundair onderwijs meer gebruik gemaakt wordt van telefoon en mail. Van de respondenten die 'andere' aanduidden lichtten 5 van de 6 in het basisonderwijs toe dat ze zelf initiatief genomen hebben. In het secundair komt deze toelichting bij 2 van de 7 terug.

	Basisonderwijs (N)	Secundair onderwijs (N)
Via een gesprek	84% (72)	77% (37)
Via info in de schoolagenda	16% (14)	17% (8)
Per brief	7% (6)	12% (6)
Per telefoon	10% (9)	27% (13)
Per mail	24% (21)	42% (20)
Huisbezoek	0	2% (1)
Via het oudercontact	53% (46)	37% (18)

Tabel 5: manieren waarop de respondenten betrokken worden in het zorgbeleid voor het eigen kind

Als er een probleemsituatie besproken moet worden, apprecieert meer dan 90% van de bevrageden dat dit via een gesprek op school verloopt.

	Basisonderwijs (N)	Secundair onderwijs (N)
Een gesprek op school	94% (205)	92% (110)
Een telefoontje van de zorgcoördinator/ leerlingenbegeleider	37% (81)	57% (68)
Een mail van de directie en/of zorgcoördinator/ leerlingenbegeleider	28% (61)	35% (42)
Een SMS van de directie en/of zorgcoördinator/ leerlingenbegeleider	3% (6)	4% (5)
Een telefoontje van de leraar	33% (72)	42% (51)
Een huisbezoek van de leraar of directie	5% (11)	10% (12)
Oudercontact	51% (112)	45% (54)

Tabel 6: contact dat geapprecieerd wordt als er een probleemsituatie besproken moet worden

Een top 3 van tabel 5 en 6 leert dat ouders meer betrokken worden via mail, terwijl ze eerder een telefoontje appreciëren.

	Manieren waarop men betrokken wordt		Manieren waarop men apprecieert gecontacteerd te worden	
	Basisonderwijs	Secundair onderwijs	Basisonderwijs	Secundair onderwijs
1	Via een gesprek	Via een gesprek	Een gesprek op school	Een gesprek op school
2	Via het oudercontact	Per mail	Via het oudercontact	Een telefoontje van de llnbegeleider
3	Per mail	Via het oudercontact	Een telefoontje van de zorgcoördinator	Via het oudercontact

Tabel 7: top 3 van de manieren waarop men gecontacteerd wordt en de manieren waarop men apprecieert gecontacteerd te worden

Oudercontact

In het basisonderwijs zijn er volgens 56% van de respondenten (N=122) 2 oudercontacten voorzien per schooljaar. In het secundair onderwijs zijn er volgens 61% van de respondenten (N=74) 3 oudercontacten per schooljaar.

	Basisonderwijs (N)	Secundair onderwijs (N)
1	1% (3)	2% (3)
2	56% (122)	23% (28)
3	36% (79)	61% (74)
4	6% (13)	12% (14)
5	0,5% (1)	2% (2)

Tabel 8: aantal oudercontacten per schooljaar

64% van de respondenten (N=139) met kinderen in het basisonderwijs vindt het aantal oudercontacten voldoende. 36% (N=79) of 1 op 3 respondenten vindt het aantal onvoldoende. Van de respondenten met kinderen in het secundair onderwijs vindt 78% (N=94) het aantal voldoende.

Van de respondenten met kinderen in het basisonderwijs die het aantal oudercontacten onvoldoende vinden, wenst 45% (N=35) er 3. In het secundair wenst 37% daarvan (N=10) er 4.

De belangrijkste voorwaarden waaraan een goed oudercontact moet voldoen zijn in het **basisonderwijs**:

1. Voldoende tijd (88%, N=191)
2. Gesprek met de klasleraar (84%, N=183)
3. Voldoende privacy (46%, N=101)

Bij de antwoordmogelijkheid 'andere' gaven 28 personen met kinderen in het basisonderwijs toelichting. De toelichting gaat over:

- De appreciatie dat er naast de klasleerkracht andere betrokken personeelsleden aanwezig kunnen zijn op een oudercontact, bv. de zorgcoördinator.
- Oudercontacten mogen niet enkel over de rapporten of punten gaan. Een brede kijk op het totale kind en welbevinden vinden ouders zeker zo belangrijk. De tien-minuten-gesprekken ervaren ze soms als te kort om tot een goede dialoog te komen.
- Het voornamelijk functionele karakter van oudercontacten: enkel wanneer er nood aan overleg is of naar aanleiding van een voorval/onderwerp. Voor ouders is het belangrijk dat leerkrachten blijf geven de kinderen te kennen.

De belangrijkste voorwaarden voor een goed oudercontact volgens de respondenten met kinderen in het **secundair onderwijs** zijn:

1. Voldoende tijd (86%, N=103)
2. Gesprek met de klastitularis (74%, N=89)
3. Gesprek met vakleraren (58%, N=70)

Ook voor het secundair onderwijs werd er toelichting gegeven bij de antwoordmogelijkheid 'andere':

- Ouders verwachten dat de leerkracht waarmee ze spreken, betrokken is bij hun kind en hun kind ook kent. Ze verwachten dat de titularis op de hoogte is van eventuele (zorg)maatregelen, de sterktes / zwaktes van hun zoon of dochter en gemaakte afspraken in het verleden.

- Tijdens het oudercontact verwachten ouders dat er naast het bespreken van rapportpunten ook plaats is voor andere onderwerpen: welbevinden, studiemethode, gedrag, motivatie...
- Een oudercontact mag een dialoog zijn, waarbij ouders en leerkrachten hun inbreng hebben.
- Ouders willen dat de informatie vanuit de school correct is. Daarnaast is het uiten van waardering door de leerkracht en welkom-voelen in de school (van leerling en ouder) belangrijk.
- Ouders vinden het fijn om naast de klastitularis, de vakleerkrachten en leerlingbegeleider te kunnen spreken.
- De respondenten geven aan dat gemaakte afspraken een bindend karakter hebben.

Op de vraag wanneer een oudercontact het best plaats vindt, is de top 3 voor het basis- en secundair onderwijs gelijklopend. De meeste ouders vinden doorheen het schooljaar het best.

	Basisonderwijs (N)	Secundair onderwijs (N)
Doorheen het schooljaar	71% (155)	64% (77)
Na een toetsperiode	25% (55)	36% (43)
Voor een schoolvakantie	21% (45)	19% (23)
Na een schoolvakantie	1% (3)	2% (2)
Gekoppeld aan een rapport	43% (93)	56% (67)
Niet gekoppeld aan een rapport	16% (35)	13% (16)

Tabel 9: momenten dat een oudercontact best plaatsvindt

In het basisonderwijs vindt 64% van de respondenten (N=139) of bijna 2 op 3 dat een oudercontact **verplicht** moet zijn. In het secundair onderwijs is dat 47% (N=57) of bijna 1 op 2. De overheid stelt dat dit afgesproken wordt via de engagementsverklaring in het schoolreglement.

5. Zorg in samenwerking met het CLB

Bekendheid CLB

Zowel de helft van de respondenten met kinderen in het basis- als de helft van de respondenten met kinderen in het secundair onderwijs geeft aan het CLB-team, verbonden aan de school van zijn/haar kind(eren), te kennen: resp. 50% (N=109) en 47% (N=57). Dit is een erg laag cijfer!

Degenen die het CLB-team kennen, leerden dit op diverse manieren kennen.

	Basisonderwijs (N)	Secundair onderwijs (N)
Via een infomoment	40% (44)	46% (26)
Via het schoolreglement	38% (41)	23% (13)
Via de schoolagenda	12% (13)	16% (9)
Andere	37% (40)	44% (25)

Tabel 10: manieren waarop de respondenten het CLB leerden kennen

De bevroegden uit het basisonderwijs die 'andere' aanduiden specificieerden dit. De helft gaf aan het CLB zelf te kennen. Sommigen namen zelf contact op met het CLB, anderen werken vanuit hun professionele hoedanigheid samen met CLB's. Een deel van de ouders leerde het CLB kennen via de school of de zorgcoördinator, een klein deel via een andere weg.

De bevroagden uit het secundair onderwijs specificeerden 'andere' eveneens. Ruim één derde van de respondenten leerde het CLB kennen na eigen opzoekwerk. Een andere groep ouders kwam in contact met het CLB via de school zelf. Opvallend is eveneens de groep ouders die aangeeft het CLB te hebben leren kennen via hun eigen kinderen.

Contacteren CLB

De respondenten die aangaven het CLB-team te kennen, werd gevraagd of zij makkelijk een CLB-medewerker kunnen contacteren. In het basisonderwijs antwoordde 84% (N=73) bevestigend. In het secundair onderwijs gaat het om 71% (N=35).

De volgende vragen specificieren de manier waarop ouders het CLB kunnen contacteren. In het basisonderwijs kan 80% (N=57) makkelijk **telefonisch** terecht bij het CLB met vragen. In het secundair onderwijs is dat 70% (N=30). In totaal lichtten 30 respondenten toe waarom ze niet makkelijk telefonisch bij het CLB terecht kunnen. De meest genoemde reden is dat de CLB-medewerker vaak niet te bereiken is wegens andere bezigheden.

Een **afspraak maken op het CLB-centrum** voor de bespreking van een probleem lukt in het basisonderwijs voor 78% (N=41) van de respondenten vlot. In het secundair lukt dat vlot voor 67% (N=23). Ook hier haalt men aan dat de CLB-medewerker weinig tijd heeft en dat men soms lang moet wachten vooraleer men bij de medewerker terecht kan voor een afspraak.

Over het algemeen vinden ouders in het basisonderwijs het makkelijker om contact op te nemen met het CLB dan in het secundair onderwijs.

	Basisonderwijs (N)	Secundair onderwijs (N)
Makkelijk telefonisch een vraag stellen	80% (57)	70% (30)
Vlot een afspraak maken op het CLB	78% (41)	67% (23)

Tabel 11: contact opnemen met het CLB

Vraaggestuurd werken CLB

55% (N=85) van de respondenten met kinderen in het basisonderwijs vindt het goed dat het CLB enkel vraaggestuurd werkt. Voor het secundair onderwijs is dat 43% (N=37). Gemiddeld genomen vindt ongeveer **de helft** van de respondenten het dus **niet goed** dat het CLB enkel vraaggestuurd werkt.

Vermogen om zelf te oordelen vanaf 12 jaar

33% (N=60) van de bevroagden met kinderen in het basisonderwijs vindt het goed dat de mening van de leerling vanaf 12 jaar beslissend is in het al dan niet verderzetten van de begeleiding door het CLB. Voor het secundair onderwijs gaat het om 24% (N=26). Dit betekent dat **2 op 3 à 3 op 4 bevroagden** het **niet goed** vinden dat de mening van de leerling beslissend is.

6. Leerlingendossier

In het individueel leerlingendossier houdt de school o.m. de zorg (afspraken en opvolging) bij gedurende de onderwijsloopbaan. Van het inzagerecht in dit dossier wordt weinig gebruik gemaakt: 5% (N=12) in het basisonderwijs en 9% (N=11) in het secundair onderwijs.

Van degenen die het dossier inkeken, meldt 75% (N=9) dat het dossier in orde is in het basisonderwijs, 55% (N=6) zegt dat het in orde is in het secundair onderwijs. Concluderen dat de

dossiers beter in orde zijn in het basisonderwijs is voorbarig wegens het lage aantal respondenten op deze vraag.

7. Tot slot

Verschil in zorgbeleid

Het nieuwe decreet leerlingenbegeleiding heeft volgens de 331 bevroegden die deze vraag beantwoordden, niet voor een aardverschuiving gezorgd. Voor het basisonderwijs stelt 16% (N=34) van de bevroegden een verschil te ervaren in het zorgbeleid, voor het secundair onderwijs slechts 10% (N=184).

De bevraging liet ruimte voor wie nog iets kwijt wou over de interne leerlingenbegeleiding op school. 66 bevroegden uit het basisonderwijs maakten hier gebruik van; 48 bevroegden uit het secundair onderwijs. Dit maakt een totaal van 114 reacties.

Reacties open vraag basisonderwijs

De reacties van de bevroegden met kinderen in het basisonderwijs zijn onder te brengen in 6 categorieën:

1. Tijd en middelen

“Er is te weinig ruimte om de ondersteuning goed te kunnen geven. Elke betrokken partij heeft de beste bedoelingen, maar er is tijd/ruimte te kort om voldoende/ gepaste ondersteuning te realiseren.”

Volgens sommige respondenten duurt het vrij lang vooraleer leerlingen extra ondersteuning krijgen. De opstart duurt lang en op het moment dat de extra ondersteuning loopt, blijkt het om een beperkte tijd te gaan in duur en frequentie. Het gaat soms over één uur ondersteuning per week, waardoor de klasleerkracht er de rest van de tijd alleen voor staat. Vaak ligt de expertise enkel bij de zorgcoördinator en/of -leerkracht en is er nood aan professionalisering en ondersteuning van alle leerkrachten.

De focus ligt meestal bij leerlingen die “zwakker” presteren, waardoor er weinig tijd overblijft voor andere leerlingen met kleinere zorgnoden en voor leerlingen met een cognitieve voorsprong.

De scholen krijgen te weinig middelen om een kwalitatief hoogstaande en duurzame leerlingbegeleiding uit te bouwen. Differentiëren blijft een aandachtspunt.

2. Zorgcoördinator

“De leerlingenbegeleiding, hebben die een specifieke opleiding gehad of alleen leerkracht diploma? Vind vaak dat leerlingbegeleiding niet echt geprofessionaliseerde mensen zijn....”

De rol van de directie en zorgcoördinator zijn vaak bepalend als het gaat over leerlingenbegeleiding. Ouders vinden het belangrijk om serieus genomen te worden, dat de school rekening houdt met hun inbreng en dat ze het gevoel hebben dat hun kind met zorgnoden welkom is op de school.

Een vaste en competente zorgcoördinator met aandacht voor het cognitieve en het socio-emotionele (o.a. pestgedrag, inzet op talent, weerbaarheid...) ervaren ouders als belangrijk! Het veelvuldig wisselen of ontbreken van een zorgcoördinator zorgt voor weinig vertrouwen in de leerlingenbegeleiding. Dit laatste kunnen scholen vermijden door goed opgeleide,

flexibele en ervaren zorgcoördinatoren in te zetten.

3. Communicatie

“Vind het jammer dat we als ouder steeds alles zelf moeten opzoeken en ondernemen om zorg te krijgen voor ons kind. Er komt nooit initiatief van de school uit. Er is geen communicatie naar de ouders toe. Heel jammer want op deze manier lopen we steeds achter de feiten aan”

Communicatie is het belangrijkste aandachtspunt voor scholen. Ouders verwoordden communicatie vaak als een probleem. Ouders zijn niet altijd op de hoogte van welke zorg hun kind op school krijgt. Het is voor ouders soms niet duidelijk hoe hun kind functioneert op school en wat scholen verwachten van ouders. Hierdoor ontstaat bij sommigen het gevoel achter de feiten aan te hollen. Daarnaast verwachten ouders een correcte communicatie over het rapport: wat betekenen de punten?

Naast de communicatie met ouders ervaren de respondenten de communicatie van scholen met andere instanties (logo, kiné, jeugdzorg...) als een werkpunt.

Ouders verwachten een open communicatie waarbij de school duidelijke informatie verstrekt over de zorg op school in het algemeen en de individuele zorg voor hun kind in het bijzonder. Ouders en ouderverenigingen kunnen hier een actieve rol in opnemen. Toch is het belangrijk dat het initiatief vanuit de school komt. Nu ervaren sommige respondenten het tegenovergestelde. Het gebeurt regelmatig dat de school pas in actie schiet nadat ouders zelf initiatief nemen of na een conflictueuze situatie, waardoor kostbare tijd verloren gaat.

4. Verwachtingen

“Kijk aub ook eens naar de ‘vluiggere’ leerlingen: er wordt geen uitdaging aangeboden; alles gaat naar de zorg, betere leerlingen worden schoolmoe.”

Sommige antwoorden in de bevraging geven aan dat ouders niet vertrouwd zijn met het zorgcontinuüm en het M-decreet. Zij gebruiken de terminologie verkeerd of hebben verwachtingen die niet realistisch zijn.

Anderen geven aan dat scholen te weinig proactief bijsturen of niet preventief te werk gaan. Zorg op maat voor elk kind is noodzakelijk. Elk kind is anders! Ouders verwachten dat er eveneens aandacht gaat naar “vluiggere” leerlingen. Zij verdienen meer uitdaging om o.a. schoolmoeheid binnen deze groep van leerlingen te voorkomen.

5. CLB

“Ik zoek de begeleiding van mijn kind eerder bij de leraar dan naar het clb te stappen. Bij ons heeft het clb geen goed imago, vanuit onze vroegere ervaringen als kind”

De respondenten verwezen in hun reacties op deze open vraag regelmatig naar het CLB. Zij zien hen niet als een aanwezige partner binnen de leerlingenbegeleiding. Vaak weten ouders niet hoe ze het CLB kunnen contacteren of beantwoordt het CLB de hulpvraag niet of wijst deze af. De perceptie leeft dat CLB-teams beslissingen nemen over het al dan niet opstarten van een traject, terwijl ze de leerlingen niet (fysiek) kennen. Volgens enkelen heeft het CLB te veel macht. Daarbij komt dat sommige ouders negatieve ervaringen hebben met het CLB vanuit hun eigen schooltijd.

6. Appreciatie

“Ik heb enorme waardering voor de extra inspanningen die de school en leerkrachten deden voor mijn kinderen en de bereidwilligheid tot zelfevaluatie, leren en groeien die daarmee gepaard ging.”

Verscheidene respondenten uitten zich positief over de leerlingenbegeleiding in de school van hun kind. Vooral de informele contacten met de leerkrachten appreciëren ouders. Deze informele momenten zorgen voor een warm en open klimaat, waardoor oudercontacten bijna overbodig zijn.

De inzet van externe ondersteuners zorgt ervoor dat de klasleerkrachten meer aandacht hebben voor de individuele leerlingenbegeleiding, zodat meer kinderen “aan boord” blijven en bijvoorbeeld sterkere leerlingen uitdaging krijgen, wat een stimulerend effect heeft op deze “vergeten” groep.

De leerkracht doet ertoe: het succes hangt af van de inzet en competentie van de betrokken leerkrachten.

Reacties open vraag secundair onderwijs

De reacties van de bevroegden met kinderen in het basisonderwijs zijn onder te brengen in 5 categorieën:

1. GOn

“Voor ons werkte een gon-begeleider, duidelijk meer gekoppeld aan ons kind dat extra zorg nodig heeft beter. De continuïteit was beter en wij, ouders waren beter betrokken. Volgens ons is het pakket voor een ondersteuner vaak erg groot en lukt concrete en zeer persoonsgerichte aanpak niet.”

Ouders hebben door het wegvallen van de GOn-begeleiding de indruk dat ze minder betrokken zijn bij de begeleiding van hun kind. Zij hebben het gevoel dat er minder continuïteit is in de begeleiding en dat de zorg door externen is afgebouwd en overgenomen door de interne leerlingenbegeleider. Soms is er maar één leerlingbegeleider voor een duizendtal leerlingen. Dit komt de kwaliteit niet ten goede, niettegenstaande deze mensen in weinig tijd noodzakelijk werk verrichten.

2. Aanpak

“Leerlingenbegeleiding komt pas in actie na contact genomen te hebben met hen. Als ik geen vraag stel als ouder, gebeurt er weinig ... Ondersteuning kan ook pas aangeboden worden op vraag van een leerkracht. Welke leerkracht kent zijn leerlingen aan de start van een nieuw schooljaar? Kunnen zij dan correct inschatten waar de oorzaak van de problemen ligt?”

Ouders verwachten dat de leerlingenbegeleider, naast een vraaggestuurde aanpak, een (pro)actieve rol opneemt. Nu ervaren verscheidene respondenten een tekort aan opvolging. Indien leerlingen en/of ouders zelf niet aangeven hulp nodig te hebben, gebeurt er weinig. Het tegendeel, waarbij het enkel de leerkrachten zijn die beslissen over het al dan niet aanbieden van extra ondersteuning, smaken ouders ook niet. Daarnaast beperkt de ‘zorg’ zich dikwijls tot het opnemen van observaties en resultaten in een dossier en ontbreken de volgende stappen.

De kwaliteit van de leerlingenbegeleiding is sterk afhankelijk van de persoon die de begeleiding op zich neemt. Van leerlingenbegeleiders mag men verwachten dat ze voldoende op de hoogte zijn van mogelijke ontwikkelings- en leerstoornissen en elke leerling vanuit de individuele noden begeleiden. Leerlingen die verhoogde zorg nodig hebben, moeten ook in het secundair onderwijs kunnen rekenen op aangepaste maatregelen. Ouders verwachten welkom te zijn op scholen op het moment dat het moeilijker gaat met hun zoon/dochter én op het moment dat alles wel goed gaat.

3. Communicatie

“overleg met de ouders. nu laten ze ons maar aanmodderen en op het einde verwacht je geen problemen en is het attest niet wat je verwacht had.”

In het secundair onderwijs zijn de interne en externe communicatie een aandachtspunt. De interne communicatie tussen leerkrachten, vooral tussen de verschillende graden, verloopt voor ouders niet altijd zoals verwacht: dossiers stromen onvoldoende door, afspraken blijven dode letter... Daarnaast kan de communicatie met ouders optimaler. Ouders willen weten wie welke taak binnen de begeleiding in de school opneemt. Ouders zijn graag op de hoogte van hun rechten (bv. inzagerecht) en appreciëren het wanneer scholen terugkoppelen naar hen of hun mening vragen (bv. via een schriftelijke bevraging).

4. CLB

“de leerlingbegeleiding kan/mag/durft niets ondernemen zonder een attest van het CLB. In het CLB werken niet altijd de meest competente psychologen die wel macht hebben om een oordeel te vellen. De school is teveel afhankelijk van attesten om werkingsmiddelen te bekommen.”

Net zoals de respondenten uit het basisonderwijs zijn de respondenten uit het secundair onderwijs, wanneer zij iets schrijven over het CLB, niet tevreden. Het CLB ervaren ouders niet echt als steun of als een instelling waarbij zij terecht kunnen. Ouders verwachten dat het CLB gericht mee zoekt naar oplossingen, dat het CLB zorgt voor de juiste attestering waardoor de school verder kan, dat de CLB-medewerker gekend is bij hen, dat ze de medewerker kunnen bereiken en dat bij een schoolverandering (zeker tussen verschillende netten) de CLB's de dossiers vlot aan elkaar doorgeven.

Ook in het secundair geven ouders aan dat ze vinden dat er te veel macht bij de CLB's ligt in verband met het uitschrijven van attesten.

5. Verwachtingen

“Ik merk dat de individuele zorg door externen afgebouwd is en veel wordt doorgeschoven naar de interne leerlingenbegeleiding van de school. Die laatste heeft te weinig tijd en expertise om op de diverse, individuele en meer complexe zorgvragen van de kinderen in te gaan.”

Ouders van leerlingen met specifieke noden (hoogsensitief, hoogbegaafdheid...) voelen zich niet altijd begrepen. De aanpak door de leerlingenbegeleider verschilt sterk van leerkracht tot leerkracht. Sommige ouders stellen zich de vraag of niet meer anders-geschoold personeel (psycholoog, maatschappelijk werker...) de functie van leerlingenbegeleider op zich moeten nemen en dat scholen eventueel meer beroep moeten doen op externe expertise. De attestering (dyslexie, dysorthografie, dyscalculie...) uit de basisschool aanvaarden

sommige secundaire scholen niet om de verhoogde zorg verder te zetten. Dit ervaren ouders als een terugval in de noodzakelijke zorg voor hun zoon/dochter. Ouders verwachten in ieder geval een meer uniforme aanpak.

Bijlage 1: Overzicht vragen en vraaglogica

Algemene gegevens

- Hoeveel kinderen heb je in het basisonderwijs?
- Hoeveel kinderen heb je in het secundair onderwijs?
- In welke provincie bevindt de school van je kind(eren) zich?

De bekendheid van het decreet leerlingenbegeleiding

- Wist je dat er sinds 1 september 2018 een nieuw decreet leerlingenbegeleiding wordt toegepast op de school van jouw kind(eren)?

(Indien ja)

- Ben je op de hoogte van de belangrijkste uitgangspunten van het nieuwe decreet? Bijv. de organisatie van de leerlingenbegeleiding op school, het zorgcontinuüm...)

Participatie in het concretiseren van de visie op leerlingenbegeleiding

- Werd je als ouder betrokken in het meedenken over het nieuwe beleid op leerlingenbegeleiding?
- Werd je als lid van de ouder- of schoolraad betrokken in het meedenken over het nieuwe beleid op leerlingenbegeleiding?

Zorg op school voor jouw kind

- Ken je de zorgcoördinator/leerlingenbegeleider van de school van jouw kind?
- Werd of word je als ouder betrokken in het uitstippelen van het zorgbeleid voor je eigen kind?

(Indien ja)

- Hoe werd of word je betrokken in het zorgbeleid voor je eigen kind?

- Welk soort contact apprecieer je als een probleemsituatie besproken moet worden?
- Hoeveel oudercontacten zijn er voorzien per schooljaar?
- Vind jij dat het aantal oudercontacten voldoende?

(Indien nee)

- Hoeveel oudercontacten wens je per schooljaar?

- Waaraan moet een goed oudercontact voldoen?
- Wanneer vindt volgens jou een oudercontact het best plaats?
- Vind jij dat het deelnemen aan een oudercontact verplicht moet zijn?

Zorg in samenwerking met het CLB

- Ken je het CLB-team dat verbonden is aan de school van je kind(eren)?

(Indien ja)

- Hoe leerde je het CLB kennen?
- Kan je makkelijk een CLB-medewerker contacteren?
- Kan je makkelijk telefonisch terecht bij het CLB met je vragen?
 - Zo nee, waarom kan je niet makkelijk telefonisch terecht bij het CLB?
- Kreeg je vlot een afspraak op het CLB-centrum voor de bespreking van je probleem?
 - Zo nee, wat is dan de oorzaak dat je niet vlot een afspraak kreeg?

- Vind je het goed dat het CLB enkel vraaggestuurd werkt?
- Vind je het goed dat de mening van de leerling vanaf 12 jaar beslissend is in het al dan niet verderzetten van de begeleiding door het CLB?

Leerlingendossier

- In het individueel leerlingendossier van je kind houdt de school o.m. de zorg (afspraken en opvolging) bij gedurende de onderwijsloopbaan van je kind. Maakte je al gebruik van het inzagerecht in dit individueel dossier?

Indien ja

- Was het dossier volgens jou volledig of stonden er onvolkomenheden in? Bijv. geen verslagen, geen vermelding van attesten/diagnoses, bijzondere situaties zoals ziekte...?

Tot slot

- Ervaar je een verschil in het zorgbeleid op school sinds de invoering van het nieuwe decreet leerlingenbegeleiding?
- Wat wil je nog kwijt over de interne leerlingenbegeleiding op school?